

PERNA
CU
FLUTURI

Redactare: Alexandra Turcu
Tehnoredactare: Mihail Vlad
Pregătire de tipar: Marius Badea
Design copertă: Laurențiu Midvichi

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

POPESCU, DOINA

Perna cu fluturi / Doina Popescu, Daniela Ulrieriu. - Pitești : Paralela 45,
2020

ISBN 978-973-47-3332-3

I. Ulrieriu, Daniela

821.135.1

Copyright © Editura Paralela 45, 2020

Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate, iar
conținutul este protejat de legislația privind dreptul de proprietate intelectuală.
www.edituraparelela45.ro

Doina Popescu, absolventă a Facultății de Filosofie din cadrul Universității din București, este autoarea romanelor *Șampanie cu soia* (2001) și *Iluzoria vulpe a fericirii* (2014) și a volumului de povestiri *Vipia amiezii* (2017). Din 1990 a lucrat în presă, ca redactor, la *Viitorul*, *România liberă*, Agenția de știri *Mediafax* și *Cotidianul*. A colaborat la *Observator cultural*, *Cronica veche* și alte publicații, iar din 1997 a lucrat la Direcția Știri a Televiziunii Române, ca editor coordonator al Jurnalului și în calitate de coordonator al Biroului EBU (European Broadcasting Union), prin intermediul căruia a furnizat sute de știri și materiale informative de sinteză despre România, preluate și difuzate de televiziuni de pe toate continentele.

Daniela Ulieriu este expert cultural și jurnalist. A călătorit în 65 de țări, petrecându-și doi ani în Asia de Sud-Est și alți doi în Africa. A avut șansa să lucreze cu Prințesa Ly Ma Bat Ngoup-Ly Cea Care Poartă Pielea de Panteră –, o remarcabilă ambasadoare a Continentului Negru în lume. A coordonat două mari studii antropologice. Primul, *Perles, couleurs d'Afrique*, a avut ca rezultat un album de artă distins cu Premiul Asociației Editorilor din Franța, fiind considerat Cea mai frumoasă carte a anului 2010. Al doilea, *Ndop, Etoffes des cours royales et sociétés secrètes du Cameroun*, a fost publicat în octombrie 2020. Daniela Ulieriu este și autoarea albumelor de artă *Mândrescu*, sculptură, și *Feodoroff*, pictură.

Cele două autoare au scris împreună și *Trei secole de gastronomie*, carte apărută tot la Editura Paralela 45, în noiembrie 2018.

1. Căutări

Claudia ►►► 1. În trenul București – Constanța

— Iubiții mei sunt toți în cimitire, i-am spus Mariei tocmai când voia să iasă pe ușă.

— Dumnezeu! Câți ai avut?

— Mult mai puțini decât aş fi putut.

I-am evitat privirea, făcându-mi de lucru cu plierea unei cutii de lapte din care scursesem în chiuvetă ultimii stropi. Nu bănuiam atunci că asta va fi ultima conversație cu sora mai mare a mamei. N-am vrut decât s-o contrarez. S-o lovesc de-a naibii în stilul ei nesuferit de a-și pune viața în scenă: tragic și marțial, ca o actriță de provincie cu voce și gestică accentuate patetic. Nu reușea întotdeauna să fie teatrală, mai ales dacă o luam prin surprindere și nu apuca să își elaboreze replica, să-i anticipeze efectul. Am intuit mereu că acolo, în ghemul ăla de îndoieli care, uneori, îi întârzia reacția și-i punea un nesperat bemol în răspunsuri, s-ar putea ascunde ceva: un punct de inflexiune, un moment T zero, din care totul ar fi putut să înceapă, dintr-odată, altfel între noi. Dacă aş fi știut s-o scot mai bine și pentru mai mult timp din rol, dacă aş fi provocat-o la o scurtă examinare din exterior, poate ar fi copleșit-o și pe ea amuzamentul sau jena care mă încearcă pe mine când îmi reușește câte-un exercițiu de autodetașare. În fond, nu voiam decât să mă vadă și să mă accepte așa cum sunt. Cu neputințele, revoltele și anxietățile mele. Câteva zile mai târziu, aveam să aflu că același lucru își dorise și mama. Tot în zadar. Cu timpul însă, mie consecvența Mariei mi-a devenit tot mai nesuferită. Am resimțit-o ca pe o îngrădire a libertății de-a

mă juca în toate registrele, o încălcare a dreptului meu înăscut la improvizație și experiment.

A plecat precipitat din micul meu apartament de pe Aleea Coregrafilor, vădit iritată. Tentativa de reconciliere n-a făcut decât să mărească ostilitatea care oricum crescuse surd între noi, mai ales în ultimii ani. M-a mai și lăsat cu sentimentul că fusesem o gazdă mizerabilă. Prea multe așteptări se adunaseră de ambele părți. Trebuia totuși să-i fi spus ceva, să fi făcut un gest, dar, ca la fiecare întâlnire cu ea, creieru-mi erau gol ca o plajă pustie. Peste câteva zile, aveam să plec la mare cu un intercity. „Dacă n-ar afla, n-aș fi obligată s-o vizitez“, așa că am hotărât să nu-i suflu o vorbă. Dar peste călătoria minuțios planificată s-a suprapus un eveniment neprogramat: moartea subită a Mariei. De bine, de rău, înmormântarea ei m-a prins cu pedichiura făcută, tocmai epilată și cu părul proaspăt tuns și vopsit. A trebuit doar să-mi adaug în geanta de voiaj câteva haine de doliu. Mi-am pus însă pe mine o bluză cu flori mari, pastelate, un sacou gros, de lână, pantalonii bej, de denim, și espadrilele albe. Hainele de doliu sunt un *statement* pentru care nu m-am simțit pregătită, mai ales că îmi aranjasem călătoria cu unele speranțe. Așteptam ca libidoul să-mi reentre în drepturi, să pun un sfârșit abstenenței și dorinței de-a mă rupe de viață. Mă luptam cu ea de la moartea lui Victor.

Era un vagon *open space* curat, cu scaune comode, îmbrăcate în piele ecologică, cu internet și prize. Amestecul delicat de zumzete și mirosuri mai degrabă plăcute, tabletele, căștile și telefoanele mobile împrăștiate pe toate măsuțele îi dădeau un aer aproape familiar. Parc-aș fi fost într-o redacție itinerantă.

Întotdeauna mi-au plăcut călătoriile cu trenul. Îți oferă o bucată bine delimitată din timpul inform; învălmășeli de gânduri și observații cărora roțile le imprimă propria cadență: le ordonează în funcție de succesiunea imaginilor surprinse prin geam și le precipită spre concluzii pe care le uiți de îndată ce-ai pășit pe peron. În fond, amintirile din timpul călătoriilor sunt cele mai volatile. Memoria păstrează statornic doar motivele care le-au provocat: rareori, poate, imaginea unei sonde arzând noaptea în câmp ori a unei râpe care însoțește dezolant calea ferată sau a unei căsuțe pustii, pe care oroaarea de vid o populează instantaneu cu personaje de consistența fantomelor.

Pe fotoliul din fața mea s-a așezat o bătrână proaspăt ieșită dintr-un salon de înfrumusețare. Manichiura impecabilă îi scotea și mai mult în evidență mâinile încrețite de muncă. Părul, ca o perucă din cânepă, încadra ușor asimetric o față zbârcită și arsă inegal de soarele de pe câmp. În stânga ei, o tânără cu aspect plăcut, îngrijit și sublinia vorbele românești, rostite tare, ca pentru urechile bătrânei, cu un accent melodios și câteva cuvinte câștigate la muncă în Italia. Am hotărât să le ignor. Priveam c-un interes ostentativ în jur. Tinerii și mai puțin tinerii erau deja cu ochii în tablete, celulare, laptopuri. Murmurul de voci devenea tot mai stins. Am aruncat o privire pe geam, surprinsă imediat de ochii mici ai bătrânei. Vedeam ce vedeam și eu: câmpul nesfârșit cu brazde regulate și răsaduri în creștere, peste care se zbăteau sub cerul jos, montat de furtună, mii de pungi, folii și peturi din plastic de toate culorile, toate zdrențuite de vânt. Toate compuneau imaginea unui posibil sfârșit de civilizație. Femeia ofta apăsător: „Vedeți, doamnă? Așa sunt lumea la noi: nesimțiți!” Fața tinerei s-a lungit într-o expresie de nemulțumire: „Ce te-am învățat eu? Acordul, bunico, acordul!”. „Da’ ce, fă, s-a războit bătrâna, lumea sunt o singură persoană? E mai mulți!” După scăparea acestui „fă”, noul Higgins și noua Eliza au amuțit îmbufnate, iar eu am închis ochii, prefăcându-mă c-am ațipit. Mi-era dor de vagoanele compartimentate de altădată, de confortul canapelelor largi, îmbrăcate în densul, adâncul și răcorosul pluș CFR din fibre naturale, gros de un centimetru și mirosind, inconfundabil, a fum și detergenți cu par-fum de Hugo Boss.

„Relația voastră a fost precară”, mi-am amintit concluzia doctorului Dragomir când i-am reprodus ultima discuție cu mătușa Maria. Așteptam de la el mai mult decât niște observații clinice și o rețetă. Când l-am cunoscut mai bine, am înțeles că „precar” e cuvântul lui favorit: un fel de debara în care îngrămădește tot ce ar avea un deficit de valoare. Viață precară, literatură precară, societate precară, vremuri precare, politică precară, indivizi precari! De ce nu și relații precare? Ca și cum n-ar exista cuvinte mai cuprinzătoare pentru diverse situații care, după mine, ar merita fiecare propriile denumiri, potrivit propriilor diferențe specifice. Sigur, îmi făcusem așteptări prea mari de la renumitul doctor. De fapt Silviu, cum aveam să-i spun după ce vom fi trecut la per tu, nu e chiar psihanalist, ci psihiatru, așa că, mai mult decât motivele depresiei mele, l-au interesat

simptomele ei. Pe care chiar mi le-a tratat. Dacă nu m-a vindecat de tot, măcar m-a făcut din nou – cât de cât! – funcțională, capabilă adică să-mi mențin cele două joburi: primul, full-time, la redacție, al doilea, part-time, la editură. „Îți prescriu niște pilule care să te scoată din starea asta precară, mai departe totul depinde de tine, mi-a spus când am ajuns la el prima oară, după moartea lui Victor. Avem resurse nebănuite de-a ne reconstrui după fiecare pierdere sau eșec personal.“ I-am dat dreptate. Trecusem printr-o renaștere, cu mulți ani în urmă. Am distins atunci și câteva etape: recuperarea nucleului dur al unui ego ferfenițit, recâștigarea ingenuității față de propriul corp și, mai târziu, dar mai ales, a bucuriei de a trăi. Acum le bifasem însă doar pe primele două, fiindcă nu era vorba de o renaștere, ci de o reconstruire, alături de ruina variantei precedente. Probabil că cei mai mulți dintre noi trebuie să renaștem de câteva ori în viață și, cum niciun eșec personal nu e identic cu altul, nu-i exclus ca eforturile fiecărei reconstrucții să fie diferite de celelalte și din ce în ce mai istovitoare. Iar rezultatele din ce în ce mai simplificate, mai sărace în potențial. Ca la copacii prea des și prea adânc toalețați.

Anne ►►► 2. Teheran

„Sacrificiul lui Isaac“, impecabilă rezolvare, dar ce bine că a pierdut Brunelleschi concursul, mă rog, l-a câștigat la egalitate cu Ghiberti! Orgoliul lui a fost mai puternic, a plecat la Roma cu Donatello, unde au făcut pe vânătorii de comori în Forumul Roman și apoi au studiat arhitectura antică. Și de aici i-a venit ideea, soluția pentru construcția domului la catedrala neterminată a Fecioarei din Firenze. Când lucra la domul Sfântului Petru din Vatican, Michelangelo a zis, gândindu-se la lucrarea lui Brunelleschi: „O să o fac pe soră-ta!“. Există probabil și un înger al arhitecturii.

Îmi răsfoiesc agenda compulsiv, încercând să evit precaut discuția cu tunisianul de lângă mine, un profesor de microbiologie care va ține cursuri în Teheran. Se pronunță „Tehran“, scurt și cu h gutural.

Citesc pe sărite. «*Une analyse impitoyable du lent processus de désagrégation et d'entropie.*¹» O fotografie de-a Leilei Slimani prinsă

¹ O analiză nemiloasă a procesului lent de dezintegrare și entropie.

II. Prăbușiri

Claudia ►►► 25. Fane

La primul contact cu Bucureștiul, unii ar spune că-i un oraș heteroclit, plin de nerv. Dacă înlocuiești nerv cu nervi și heteroclit cu haotic, te apropii de adevăr.

La gară mă aștepta Fane, unul dintre cei doi șoferi ai redacției. Dusesse marfă la un centru de distribuție și pierduse aproape două ore în trafic, avansând cu pas de furnică.

— Iar au blocat centrul, a trebuit să fac tot felul de „eschibiții” pe variante. Da’ parcă numai Fane-i deștept? S-au umplut toate străduțele de deștepți, toți bară la bară, pe variante.

— Sunt proteste? Întreb cu speranță.

— Păi, au lipsit vreo zi „reziștii” ăștia?

Fane are băiatul șofer la guvern, chiar la cabinetul prim-ministrului, și e foarte fericit că salariul i-a fost mai mult decât dublat; aproape triplat!

Eu m-am bucurat că se protestează încă. Nu sunt doar principial și teoretic cu protestatarii, în majoritate studenți și corporatiști, am participat eu însămi la demonstrații, ca mulți alți publiciști, editori, jurnaliști. E drept, mai rar, din cauza condiției mele „precare”, cum ar zice Silviu.

Stânga a virat spre național-suveranismul socotit cândva apanajul dreptei radicale, de la care a împrumutat toată retorica anti-bruxel-leză și anti-progresistă. A pornit de la conservarea familiei „normale”, creștine, în fața „desantului” harpiilor identitare, adică a ONG-urilor și asociațiilor pro-LGBT sponsorizate mai ales din Occident. Homosexualii și lesbienele, spun ei acum, plus ideologia progresistă,

distrug familia naturală, formată dintr-un bărbat și o femeie, musai casnică și devotată menajului, al cărei scop suprem e înzestrarea națiunii cu copii. Ești *pro-choice*, implicit ești sexo-marxist. Pui sub semnul întrebării viitorul speciei; sporul demografic negativ e dovada derespensabilizării tale militante (sic!) față de procreare. Aborigeni versus alogeni, fiindcă, nu-i așa, tot aborigenu-i *straight* și conservator prin naștere, dar îl strică alogenu, prin scărpinare. Scarpină un cerc și el devine vicios. Iar scărpinările vin de la Apus. Sigur, e o strategie prin care fosta stângă, atee odinioară, a vrut să-și asigure sprijinul bisericii ortodoxe, cultelor neoprotestante (în plin prozelitism în Ardeal) și milioanelor de credincioși pentru o bătălie mult mai importantă pentru ea: subordonarea justiției, a cărei descătușare chiar a venit din Occident, sub presiunea Comisiei Europene și a unor ambasade occidentale. În ultimii zece ani, Parchetul Anticorupție, redenumit Direcția Națională Anticorupție, a decimat partidele și a făcut părție prin mediile românești de afaceri. Așa se face că barosani politici care zeci de ani păruseră intangibili au trecut prin diverse faze procesuale, de unde unii ajuns direct „la casele de creație” din pușcării și au devenit scriitori, dat fiind că orice carte publicată în timpul executării pedepsei atrăgea o reducere a acesteia. Asta dacă nu cumva justițiabilii apucaseră să fugă înainte de condamnare și să ceară azil politic prin Costa Rica sau Madagascar, unde au întărit rândurile VIP-urilor locale. Stimulați de succese și de tentația propriului vedetism, procurorii au făcut exces de zornăit cătușe și arestări transmise în direct de canalele de știri. Uneori însă instanțele le-au returnat dosarele superficial instrumentate, așa încât unii politicieni considerați sută la sută pușcăriabili s-au transformat peste noapte în victimele unei justiții furibunde, acuzate că și-a pierdut și balanța, și legătura care ar fi trebuit să-i țină ochii acoperiți. Totul însă până când o coaliție a stângii a câștigat parlamentarele c-un scor zdrobitor. Liderii ei prinși în anchete penale s-au văzut nevoiți să guverneze prin interpuși. Din adâncul propriilor frustrări, acești ventriloși și susținătorii lor au lovit cu sete înapoi, în Justiția care fusese atât de necruțătoare cu ei. Au „operat” dur, fără scrupule sau menajamente. *Comme à la guerre*. De la președinte, la parchetele anti-corupție și presă. Nimeni n-a scăpat minuțioaselor campanii de denigrare și chiar de emasculare. S-au vânturat narațiuni tiermondiste, s-a arătat cu degetul spre „corporatocrația globalistă”, s-au acuzat „oculte care depopulează România și ne transformă în

colonie“, au fost „puși la zid“ „inamicii publici“ și „demascate“ hoardele, cohortele și conspirațiile dușmănoase!

La radio, știri inflamante: un fost ministru urmărit penal pentru mită și trafic de influență și-a plătit parțial cauțiunea – de un milion de euro – în lingouri de aur! Furia celui nevoit să renunțe la pradă și înverșunarea indignaților, care-l vor după gratii, se alimentează reciproc; cresc simultan, ca-n vasele comunicante.

Enervat, Fane schimbă postul. Îl provoc:

— De ce au ieșit iar în stradă? Nu m-am uitat la știri, ce s-a mai întâmplat?

— Ei, ce să se întâmple? Sunt zgândăriți! Le pute tot ce face guvernul ăsta. A fost bun ăla care ne-a tăiat pensiile și salariile și ne-a mărit TVA-ul! ăsta, care mărește salarii și scade TVA-ul, nu-i bun! Cred c-o să se potolească. Nu-s decât vreo două mii, dar i-a apucat bâzâdăcul și iar au ocupat carosabilul!

Ce puteam să-i spun? Ceva despre democrație? Despre buna guvernare? Despre inflația care spulberă ultimele măriri, consistente totuși, de pensii și salarii? Narațiunea populiștilor pare mai convingătoare și e primită fără rezerve de Fane. Oricum, el dintotdeauna i-a detestat pe liberali, în care n-a văzut decât groparii statului social. Uniunea Europeană nu i-a dat nimic, spune că mai bine trăia în comunism. Mă rog, comparativ cu cei din jurul său. Se și plimba prin Europa, cu TIR-ul, mai mult decât azi, când nici nu mai are nevoie de viză.

— La muncă! le strigă unor tineri cu pancarte anti-corupție, care, literalmente, se strecoară printre mașinile oprite, într-un lung șir, la stop. Ei îl ignoră. Tolomaci! strigă încă o dată, mai mult ca pentru sine. O constatare în ciudată.

Râde. E un om blând în fond. Și îndatoritor. „Țara e sub asediul instituțiilor străine. Antiromânii s-au coalizat împotriva poporului. Procurorii ascultă orbește ordinele Bruxelles-ului și îi arestează pe patrioți. Președintele face jocul străinilor! E anti-român.“ ăsta e textul lui Fane. ăsta-i azi și discursul oficial. Să-i spun că, la noi, sărăcia e mai ales efectul politicilor stângii, că lupta împotriva sărăciei e de fapt, de zeci de ani, o luptă împotriva săracilor? Dacă dreapta îi detestă fățiș pe pensionari, pe asistații sociali, pe votanții cu o educație precară, stânga le creează iluzia ca e preocupată de soarta lor doar pentru a le smulge voturile. Dar Fane a dus-o bine în comunism. Șofer pe tir, făcea curse internaționale și contrabandă cu blugi,

Kent, valută și casete video. În felul lui, s-a simțit un privilegiat, prin urmare are convingeri politice de nezdruccinat.

Acum face adevărate minuni tăind străduțe pe care nu cred c-am mai circulat vreodată. Mă las furată de imagini: treceri bruște de la zone cufundate în beznă, cu garduri și case afundate în pământ, ca viețile locatarilor lor, la vilișoare noi și cochete, *illuminate a giorno*, și grădini c-o vegetație exuberantă, răsărind cu adieri îmbietoare de siguranță și răsfăț din spatele unor garduri solide.

Prin geamul ușor coborât, mirosul înnebunitor al florilor de caprifoi invadează habitaculul mașinii cu toți esterii și uleiurile esențiale aduse de înserare în pragul unor explozii olfactive. Mă întreb dacă mai există alt oraș european ca Bucureștiul, cu un puzzle imobiliar așa de smintit. O întrepătrundere atât de haotică a bogăției cu sărăcia trebuie să fie ea însăși dovada unei corupții deșănțate.

În sfârșit, ajung acasă. Fane oprește în fața blocului și-mi duce geanta de voiaj până la ușă. Urc, în urma lui, c-o sacosă, în care-i perna cu fluturi a Mariei; e mai grea decât geanta, fiind plină cu hârtii și documente pe care n-am apucat încă să le examinez. Intru și deschid toate ferestrele. Mirosul florilor de tei îmi inundă apartamentul. Crengile încărcate cu ciorchini în maximă eflorescență au crescut atât de mult încât îmi intră pe geam.

Anne ►►► 26. Sclipici

Cezar mă așteaptă la aeroport, mă strânge lung în brațe, ca și cum ar vrea să mă topească în el, îmi aruncă bagajul în mașină, ne grăbim, îi îmbrățișez pe Isabella și Darius și mă întorc în lumea mea. Bucureștiul cu darurile lui otrăvite, cu alăturările lui ireconciliabile. Oceanul de vomă și insulițele de șarm. Orașul pe care îl iubești și-l disprețuiești, dar care te confiscă instantaneu, ca și cum i-ai aparține.

Dragostea pe care i-o port Bucureștiului, exact ca și cea pe care o simt pentru Cezar, nu are niciun sens, dar așa e uneori iubirea lipsită de orice înțeles. Și plină de suferință.

Undeva, într-o curte plină de kiwi și portocali, un bărbat superb recită Hafez și, poate, se gândește la mine.

Manifestații, în Piața Victoriei. Sunt sceptică. Eu însămi am demonstrat toată studenția, dar nu a servit la nimic. Românii rămân niște experți ai răbdării.

Cuprins

I. Căutări / 5

II. Prăbușiri / 60

III. Regăsiri / 132